

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО МЕТОДУ ДИСКУСІЇ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

М. В. Цуркан

orcid.org/0000-0003-2866-1743

У статті розглянуто методика проведення дискусії у процесі навчання української мови як іноземної у вищій медичній школі, зокрема описано техніки і способи проведення дискусії, оптимальні для навчального процесу з іноземними студентами, виокремлено основні етапи проведення дискусії та методичні особливості їх підготовки. Дослідження ґрунтується на використанні комплексу методів: описового, методу опитування та педагогічного спостереження. З'ясовано принципову відмінність між використанням цього методу навчання на заняттях із української мови як іноземної, доведено, що інтерактивний метод дискусії допомагає в підвищенні рівня мотивації іноземного студента, сприяє формуванню навичок усного мовлення в конфліктній ситуації «за – проти», розвиває вміння формулювати власну думку, наводити аргументи і спростовувати твердження суперників, виховує толерантність до позиції опонентів.

Ключові слова: дискусія, техніка дискусії, способи дискусії, комунікативна компетентність, суперечка, конфліктна ситуація, українська мова як іноземна, мотивація студента-іноземця.

METHODOLOGICAL ASPECTS OF APPLICATION OF INTERACTIVE METHOD OF DISCUSSION AT UKRAINIAN LANGUAGE AS FOREIGN ONE LESSONS AT HIGHER MEDICAL SCHOOL

M. Tsurkan

Various methodological aspects of conduction a discussion are considered in the article in the process of studying of Ukrainian language as foreign one, in particular, techniques and methods of conduction a discussion are described, which are optimal for educational process with foreign students. Aim of investigation is to define optimal techniques and topics of discussion for work with foreign students, to distinguish main stages of conduction a discussion and methodological peculiarities of preparation of each stage. The investigation is based on application of the complex of such methods as: descriptive, method of interrogation and pedagogical observation. It has been defined, that the main task of a teacher is combination of democracy of communicative process and compliance of clearly established rules and ethical standards of scientific dispute in the process of discussion organization with students-foreigners at Ukrainian language lessons, as well as creation of favorable psychological microclimate of a group, to prevent displays of conflict situations, personal abuses, intolerance or religious impatience. Principled difference has been defined between application of this method of education at Ukrainian language as foreign one lessons, because if a teacher and students are common language speakers, then first of all, the aim of such discussion is to fully analyze posed problem or dilemma, but if the discussion is conducted at foreign language lesson, then urgent task of this method is development of oral language skills, namely, both formal and contents components are in priority. It has been proved, that interactive method of discussion helps in increasing of the level of motivation of foreign students, as their level of motivation very often gradually falls in studying of Ukrainian language after the time when they have mastered the level of Ukrainian language that is sufficient for everyday communication. Discussion as interactive method of education at Ukrainian language as foreign one lessons promotes the formation of oral language skills at «for – against» conflict situation, develops ability to form own opinion, set arguments and disprove claims of opponents, brings up tolerance towards opponents' opinions, at the same time, conduction a discussion requires continuous preparatory stage, appropriate lingual level of students' preparation, as well as high professional mastery and appropriate level of methodological competence of a teacher.

Key words: discussion, discussion technique, methods of discussion, communicative competence, dispute, conflict situation, Ukrainian language as foreign one, motivation of a student-foreigner.

Інтерактивний метод дискусії у вищій школі посідає особливе місце в методичній системі особистісно-зорієнтованого підходу до навчання, що допомагає студентові в процесі самоусвідомлення, «у виявленні, розкритті його можливостей, становленні самосвідомості, у здійсненні особистісно значущих і суспільно прийнятих самовизначень, самореалізації, самоствердження» [2, с. 243]. Використання цього методу в навчальному процесі та в процесі філософського пізнання й осмислення дійсності сягає часів давньогрецької школи, тобто відзначається традицією й великим дієвим потенціалом. Сучасна парадигма навчання української мови як іноземної в мультинаціональній групі з фокусом на лексику медичного спрямування вимагає нового погляду на використання цього інтерактивного методу відповідно до конкретних навчальних умов і стратегій навчання.

Поняття «дискусія» належить до ключових понять трьох терміносистем – лінгвістичної, психологічної і педагогічної. У психології цей термін розглядають як вид міжособистісного спілкування, у лінгвістиці – як комунікативний процес, а в педагогіці – як один із інтерактивних методів навчання. Зацікавлення дискусією як методом навчання і одним із шляхів осягнення «істини» спостережено і в період античності, а найяскравішим зразком цього методу є «Діалоги» Платона. При формуванні методичних рекомендацій і дослідженні теоретичних засад проведення дискусії в навчальному процесі педагогічна наукова думка опирається на здобутки психологів, зокрема швейцарського дослідника Ж. Піаже та німецького (згодом американського) К. Левіна.

Сьогодні вчені розробили різні техніки й способи проведення дискусії, вибір яких зумовлений метою, що поставлена викладачем як ініціатором і «керманічем» цього процесу. Саме мета дискусії визначає особливість використання цього методу навчання на заняттях із української мови як іноземної. Адже якщо викладач і студенти – носії однієї мови, то метою такої дискусії, власне, є всебічний аналіз порушеної проблеми чи дилеми, «вона значною мірою сприяє розвитку практичного мислення – дає можливість визначити власну позицію; формує навички обстоювання власної думки; поглиблює знання з теми; що обговорюють, веде до зникнення в студентів страху висловити «неправильне припущення» [9, с. 192]. Якщо ж дискусію проводять на занятті з іноземної мови, то першочергове завдання цього методу – розвиток навичок усного мовлення, тобто, пріоритетним є формальна і змістова складова. Тому фокусом нашого дослідження стане методика проведення дискусії на заняттях із української мови як іноземної в розрізі професійно зорієнтованого навчання майбутнього медика.

Теоретичні основи цього інтерактивного методу достатньо висвітлені в науковій літературі. Так, Л. Чернишова розглядає дискусію як один із прийомів формування навичок невідготовленого зв'язного мовлення, наголошуючи на своєрідності та унікальності такого виду роботи: «Навчальна дискусія дозволяє відібрати той дидактичний матеріал, який найповніше враховує запити певної студентської аудиторії, члени якої виступають потенційними учасниками дискусії» [8, с. 279]. Л. Ярославська визначає роль дискусій і диспутів на заняттях із іноземної мови у процесі подолання педагогічних бар'єрів у вищому навчальному закладі. Педагог Ю. Полікарпова розкриває специфіку використання цього методу на заняттях із іноземної мови саме через різносторонню спрямованість такого методу на розвиток усіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності: «Дискусія дає можливість розвивати і вдосконалювати всі види мовленнєвої діяльності: читання (на стадії підготовки до дискусії), говоріння та аудіювання (безпосередньо у процесі обговорення), письма (під час або після обговорення проблеми, у вигляді резолюції)» [4]. Дослідження Ю. Полікарпової базується на досвіді проведення дискусії з іноземної мови в аграрному ВНЗ. Проаналізувавши попередні наукові розвідки із зазначеної нами проблеми, можемо стверджувати, що теоретичні аспекти інтерактивного методу дискусії мають достатній резонанс у сучасній українській науково-педагогічній думці, однак, бракує експериментальних і практичних рекомендацій щодо застосування цього методу в професійно зорієнтованому навчанні іноземців, зокрема майбутніх медиків. Подальшого вдосконалення вимагають техніки проведення дискусій відповідно до комунікативних ситуацій і медичної тематики, що й визначає актуальність нашого дослідження

Мета статті – описати основні методичні аспекти підготовки і проведення дискусії на заняттях із української мови як іноземної в контексті професійно зорієнтованого навчання студента-медика. Для реалізації цієї мети було розв'язано низку завдань, зокрема, проаналізовано переваги й недоліки цього методу в контексті навчання української мови як іноземної, описано техніки і способи проведення дискусії, оптимальні для навчального процесу з іноземними студентами; виокремлено основні етапи проведення дискусії та методичні особливості підготовки кожного етапу; з'ясовано особливості використання цього методу навчання на заняттях із української мови як іноземної.

Дослідження ґрунтується на комплексному використанні таких методів, як описовий, метод опитування та педагогічного спостереження, а також структурний, яким послуговуємося при формуванні основних етапів підготовки і проведення дискусії.

Дискусія як метод особистісно-зорієнтованого навчання має свої переваги й недоліки. До безперечних переваг дискусії належить підвищення мотивації студента до вивчення мови, удосконалення навичок логічної побудови власних висловлювань, аргументації своєї позиції, ознайомлення з мовленнєвим етикетом, поглиблення професійних знань. Інтерактивний метод дискусії допомагає в підвищенні рівня мотивації іноземного студента, адже дуже часто після того, як студент оволодів рівнем української мови, достатнім для побутового спілкування, рівень його мотивації у вивченні української мови поступово знижується. Однак рівень професійної підготовки студента-медика на 3 та 4 курсах суттєво зростає. Ці знання студент зможе продемонструвати у формі діалогічного та монологічного мовлення без критики викладача-спеціаліста на заняттях з української мови як іноземної. Метод дискусії допомагає викладачеві у формуванні особистісного зростання студента, адже розвиває критичне і творче мислення, навички співпраці, стимулює самостійну пізнавальну роботу. Цікавими, на наш погляд, видаються наукові

спостереження Ю. Полікарпової, яка стверджує, що «участь студентів у різних видах дискусій сприяє формуванню в них світоглядного плюралізму, який передбачає діалог національного й загальнолюдського, з певною перевагою на користь останнього; об'єднання людського досвіду та знань заради розв'язання загальних викликів цивілізації, звернення до різноманітних культур і субкультур та визнання їх цінності» [4]. Отже, дискусія виховує в іноземних студентів витримку до думок і позицій «іншого», тобто, це дієвий інструмент толерантного спілкування.

Певними недоліками методу дискусії вважаємо тривалий підготовчий етап, наявність відповідного ступеня мовної підготовки в групі, а також те, що дискусія на професійну тематику вимагає від викладача-мовника відповідних медичних знань, щоб вільно керувати ходом цієї дискусії.

Для належної підготовки й проведення дискусії з української мови як іноземної у вищій медичній школі пропонуємо виокремити такі основні етапи її організації та проведення, сформулювавши до кожного з них відповідні методичні рекомендації.

1. Етап ініціювання дискусії.

На етапі ініціювання дискусії викладачеві важливо визначити її тип відповідно до різних класифікаційних критеріїв, зокрема, кількості учасників, формату проведення, ролі та місця викладача, адже саме від цього залежатимуть усі інші етапи її підготовки та проведення.

У сучасній педагогіці, зокрема в педагогіці вищої школи, за способом організації виокремлюють структуровані та неструктуровані дискусії. Структурована дискусія передбачає попереднє оголошення теми, ознайомлення учасників дискусії з правилами й регламентом її проведення. Натомість неструктуровані дискусії передбачають пасивну роль викладача в цьому процесі, бо право вибору тем належить студентам, а час виступів і обговорень не обмежується чітким регламентом. На наш погляд, у студентській аудиторії іноземців варто надавати перевагу лише структурованій дискусії з основною роллю в ній викладача як її ініціатора, організатора й ведучого, бо неструктурована дискусія розрахована на спілкування серед носіїв мови в іншомовній аудиторії не має потенційної можливості конструктивізму.

Із запропонованих ученими О. І. Пометун та Л. В. Пироженко [6] видів дискусії, класифікованих відповідно до позиціонування її учасників, для навчання української мови як іноземної найбільш прийнятними вважаємо форми (формати) «круглого столу», «засідання експертної групи», «форум», «дискусія на основі ігрового імітаційного моделювання», «подіум-дискусія».

Формат «круглого столу» передбачає поділ учасників дискусії на 2 групи: доповідачі-дискутантанти й активні слухачі, тобто під час обговорення заявлену тему дискусії на паритетних засадах обговорюють усі студенти, але під час самого процесу виявляються її формальні лідери та активні слухачі, які долучаються до неї на рівні реплік.

Для студентів медичного університету особливо актуальна дискусія у формі «засідання експертної групи», адже така форма відтворюватиме модель лікарського консилиуму. Цю форму дискусії доречно проводити в малокомплектних групах (4-6 осіб). Основне завдання членів експертної групи – усебічно вивчити запропоновану проблему, навести життєві приклади. Така форма дискусії, безперечно, вимагає широкої обізнаності в професійній сфері, однак, з іншого боку, дозволяє студентові продемонструвати свої набуті знання із спеціальних предметів, що, у свою чергу, упливатиме на формування в студента почуття впевненості в собі як професіонала і як упевненого мовця.

Дискусія у форматі «форуму» подібна до попередньої форми, адже також передбачає експертну групу і слухачів. Такий вид дискусії можна проводити в більшій групі (до 15 осіб), адже ця форма передбачає попередній поділ студентської аудиторії на 2 групи: експерти й слухачі. Завдання «експертів» – надавати обґрунтовані відповіді на запитання слухачів, а завдання слухачів – формулювати ініціативні репліки-запитання. Однак вже на підготовчому етапі викладач повинен наголосити, що процеси слухання і говоріння є активними, а вміння поставити запитання чи сформулювати відповідь залежить від володіння знаннями з певної проблеми, тому слухачі, як і «експерти», мають бути добре підготовленими.

Особливе значення в системі освіти, яку надає вища медична школа, займають практичні заняття, що ґрунтуються на основі ігрового імітаційного моделювання, максимально наближеного до реальних ситуацій. Такий вид дискусії може мати формат «ток-шоу», «конференції», «занять із аналітичного читання». Для прикладу наведемо фрагмент можливого заняття, одним із завдань якого є аналітичне читання науково-популярної статті.

Прочитайте уривок з інтернет-статті. Продовжте цю розповідь своїми професійними спостереженнями за природою людського організму.

Людський організм – це складна і загадкова система, яка досі не вивчена до кінця, незважаючи на те, що знання про неї збираються тисячоліттями. Поки ви читаете це речення, 50 000 клітин у вашому тілі померли і були замінені на нові. У нашому здоровому тілі живе здоровий дух, а також 500 різних видів бактерій! Учені доводять, що ми майже на 90% складаємося з мікроорганізмів. Близько 2 кг бактерій

живе в нашому кишечнику. Більшість із них корисні. Так, наприклад, мікроскопічні організми допомагають нам перетравлювати їжу й навіть зміцнювати імунітет.

Перед прочитанням статті викладач призначає «експертну групу», члени якої з наукової точки зору зобов'язані пояснити чи прокоментувати описані тут факти, тоді як завдання іншої частини студентів полягатиме у формулюванні уточнюючих запитань до «експертів». Після обговорення основних положень поданої інформації кожен зі студентів на основі власного досвіду спостереження за людським організмом презентує свій варіант продовження наукової розповіді, дотримуючись єдиного науково-публіцистичного стилю. Текст статті та завдання обов'язково повинні бути відомими для студента заздалегідь, адже її написання відповідно до визначеного стилю засобами іноземної мови вимагає попередньої підготовки.

Наступним етапом дискусії з імітаційним моделюванням можуть бути запитання до експертної групи з подальшим визначенням найкращого експерта. Перед проведенням цієї частини дискусії викладач має візуалізувати студентам такі ключові шаблони запитань: «Я не знаю, (чому, де, як, звідки, через що)...», «Я часто задумуюсь, чому (через що..., для чого)», «Чи могли б Ви пояснити, чому (через що, для чого, з якою метою)».

Однією з форм роботи при проведенні дискусії з імітаційним моделюванням може бути робота в парах або групах, суть якої полягає в критиці позиції або спростуванні тверджень суперника. Наприклад, для цього виду дискусії викладач може запропонувати таку контроверсійну тему: «Центром людини є серце чи мозок?». На початку роботи в парах викладач повинен прочитати короткий текст, щоб налаштувати студентів на певний філософський лад, наприклад:

Із усіх наділених розумом істот лише людина може намалювати пряму лінію. Людина – єдина жива істота на планеті, здатна подарувати світу посмішку. А це лише людина може червоніти і ніяковіти. Ми так мало знаємо про свій організм...

Подальшу дискусію проводять на основі двох протилежних тверджень:

1. Людина – розумна істота, тому що вона вміє говорити...
2. Людина – добра істота, тому що...

Окрім розвитку навичок монологічного мовлення під час цих дебатів викладач має можливість реалізувати ще одну мету – відпрацювання синтаксичних конструкцій зі словом «тому що» і формування вміння добирати й сортувати аргументи, розділяти їх на «слабкі», «сильні» і «контраргументи».

Форма подіум-дискусії, по суті, відтворює формат наукової конференції чи семінару і може бути корисною для студентів, що планують проводити наукові дослідження. Подіум-дискусія передбачає почергові виступи студентів із власним дослідженням, а також обов'язковим її елементом є етап публічного обговорення. Викладачеві потрібно звертати увагу студентів на дотримання регламенту. Для такого виду дискусії, на наш погляд, головною рекомендацією може бути ініціювання тематики виступів студентами, а не викладачем, бо успішне проведення подіум-дискусії прямо залежатиме від ступеня зацікавленості студента темою. Інший підхід щодо вибору теми – це формулювання загальної тематики, а вже студент залишає за собою право на деталізацію. Наприклад, на домашнє завдання студенти отримують пропозицію написати статтю в науково-популярне видання на тему: «Homo sapiens» (за такою структурою: вступ; теза 1 – аргументи; теза 2 – аргументи, контраргумент, висновок), а вже на занятті виступають зі своїм дослідженням під час дискусії у формі наукової конференції. Також перед веденням подіум-дискусії викладач повинен звернути увагу студентів на мовленнєвий етикет, зокрема, висловлення подяки за увагу, поставлене запитання чи коментар, неприпустимість підвищення голосу чи перебивання мовлення співрозмовника тощо.

II. Формулювання теми дискусії. Вдало підібрана для конкретної студентської аудиторії тема дискусії є необхідною передумовою і запорукою її успішного проведення, адже від зацікавленості темою з боку студентів безпосередньо залежить їхня активність. Як показує практичний досвід, студенти часто обирають теми, пов'язані з культурою, соціальними питаннями, підтвердження чи спростування науково-популярної інформації та переоцінки людських цінностей. Також для студентів-медиків варто формулювати дискусійні проблеми, пов'язані з їхньою професією, наприклад: «Евтаназія: за і проти», «Чи зможе обійтися медицина майбутнього без донорської крові», «Трансплантація органів і проблеми етики», «Смертна кара: за і проти». Іноді важко обмежити формулювання теми лише одним реченням, бо повне розуміння суті проблеми вимагає певних пресупозитивних знань. У такому випадку пропонуємо формулювати тему дискусії з попередньо описаною ситуацією, наприклад: «Деякі люди здатні відчувати так звані «фантомні» болі. Це означає, що у них болить орган або частина тіла, якої у них більше немає. Як ви думаєте, чому так відбувається? Як це можна пояснити з погляду медицини?».

Для іноземних студентів тема дискусії може бути деталізованою, тобто поєднувати в собі комплекс взаємопов'язаних запитань, на які студент має відповісти у своєму виступі. Як приклад, наведемо формулювання теми дискусії з проблеми мануальної терапії: «Ще Гіппократ застосовував мануальну терапію, коли лікував у своїх пацієнтів вивихи, переломи. Що ви знаєте про мануальну терапію? Чи

схвалюєте ви діяльність мануальних терапевтів? Адже часто вони ставлять діагноз наосліп, а один неточний рух може нашкодити хворому. Народні цілителі-костоправи: за і проти!».

У процесі формулювання теми дискусії для групи іноземних студентів важливо уникати «дратівливих» тем релігійного спрямування, історичних конфліктів, національних звичаїв і традицій, які для одних етнічних груп є нормою, а в інших можуть викликати критику чи нерозуміння, що, в свою чергу, спричинить конфліктні ситуації під час виступів. Часто малозначущі, на перший погляд, суперечності в поглядах можуть стати причиною погіршення мікроклімату студентської групи чи навіть призвести до глибоких і тривалих конфліктів.

Дискусія передбачає наявність сформованої мовної та комунікативної компетентності, тобто знання особливих мовних кліше, сталих синтаксичних конструкцій, лексичних одиниць і вміння використовувати їх під час вирішення комунікативних завдань. Ураховуючи вищенаведене, проводити дискусії зі студентами-іноземцями доцільно після осягнення ними рівня A2+, B1 за загальноєвропейською мовною шкалою під час обговорення питань соціокультурного спрямування, і B1+, B2 – під час ведення дискусії з питань професійного спрямування. Після формулювання теми викладач повинен подати й закріпити базову лексику, основні синтаксичні конструкції та мовні кліше, а також візуалізувати їх у процесі самої дискусії. Синтаксичні конструкції варто довести до автоматизму вже на підготовчих етапах попередніх занять.

Для подіум-дискусій при виборі тематики викладачеві української мови як іноземної важливо проявити своє зацікавлення національними особливостями життя своїх іноземних студентів, тому варто пропонувати обговорення проблем на основі компаративного аналізу, наприклад: «Проблеми медицини в Україні та в моїй рідній країні», «Система медичної освіти в Україні та в моїй рідній країні», «Що б я змінив у медичній системі України та в медичній системі моєї країни» і т.д.

III. Розподіл ролей. Якщо для носіїв мови в окремих випадках допустимою є спонтанна дискусія, яка може виникнути на занятті без попередньої підготовки, то на заняттях із української мови як іноземної оголошення теми дискусії та розподіл ролей відбуваються на підготовчому етапі, щоб студент міг обдумати обрану позицію, підготувати аргументи. Окрім теми, викладач формулює перелік питань, необхідних для обговорення, заздалегідь їх озвучує, а також дбає про їх наочне представлення під час дискусії. Перед початком дискусії доречно візуалізувати проблему, дібравши відповідні відеоролики чи фотографії до задекларованої теми, але важливо при цьому врахувати обидві позиції: за і проти, щоб зберегти нейтралітет викладача. На цьому етапі варто ознайомити студентів із правилами та етичною складовою дискусійного мовлення. Конкретний розподіл ролей у дискусії залежить від ініціативи самих студентів, а також виду дискусії.

IV. Дискусія (виступи та їх обговорення). Під час проведення дискусії викладач повинен займати нейтральну позицію. Головне завдання викладача впродовж дискусії – поєднання демократичності комунікативного процесу та дотримання чітко визначених правил й етичних норм наукової суперечки, адже викладач на занятті має дбати про сприятливий психологічний мікроклімат групи, а саме під час дискусії можуть виникнути конфліктні ситуації, особисті образи, нетолерантність чи релігійна нетерпимість. Заключним етапом дискусії є підбиття підсумків викладачем, аналіз аргументів (змістова складова) і форм їх викладу (формальна складова), робота над помилками. Викладач під час дискусії не має права зводити свою роль лише до позиції ведучого, який стежить за регламентом, а має виконувати роль консолідатора позицій і думок студентської аудиторії.

V. Підбиття підсумків і формулювання резолюції.

Важливість і конструктивну роль останнього етапу проведення дискусії, на наш погляд, переоцінити важко, адже саме зараз викладач має підбити підсумки і примирити сторони, якщо дискусія була гострою. Роль і позиція викладача на цьому етапі – це «пропедевтика» хронічних конфліктних ситуацій, що часто виникають під час дискусійного обговорення проблем. Найкращою тактикою поведінки викладача є дотримання принципу «золотої середини»: викладач повинен підкреслити аргументованість суджень кожної зі сторін, порівняти переваги й недоліки аргументів опонентів.

Формулювання резолюції як збалансованого висновку на основі аргументації двох чи кількох сторін може відбуватися кількома способами:

- висновок в усній формі формулює викладач, узагальнюючи сказане;
- перед початком дискусії викладач дає студентам завдання: після кожного виступу записувати одним-двома реченнями основну тезу доповідача, а тоді під час письмового оформлення резолюції поєднати їх у загальний висновок;
- перед початком дискусії студенти отримують таблиці, які під час виступів доповідачів вони мають заповнити аргументами «за» і «проти». Такий спосіб узагальнити сказане найкраще підходить для тем, у формулюванні яких закладена полярність поглядів, наприклад, «Вакцинація: «за» і «проти», «Народжувати у воді безпечно чи ні?», «Лікар проти робота. Роботизація сучасної медицини: «за» і «проти».

Складання письмових резолюцій чи заповнення запропонованого типу таблиць допомагає іноземним студентам розвинути навички письма, а також формує вміння узагальнити, сконденсувати думку, відібрати основне, виділити тези.

Отже, дискусія на заняттях із української мови як іноземної має потужний як навчальний, так і психоемоційний потенціал, адже сприяє розвитку усного мовлення в конфліктній ситуації «за – проти» та допомагає висловлювати власну думку, наводити аргументи і спростовувати твердження суперників, виховує толерантність до поглядів опонентів. Водночас проведення дискусії вимагає тривалого підготовчого етапу, відповідного мовного рівня підготовки студентів, а також високої професійної майстерності й методичної компетентності викладача.

Література

1. Андронік Н. П. Лінгводидактичні та комунікативні особливості дискусії на початковому ступені навчання у вищій мовній школі / Н.П. Андронік // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 48. Серія: педагогічні науки: збірник. – Чернігів: ЧДПУ, 2007. – № 48. – С. 13–18.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hum.edu-lib.com/szbrannoegoncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogichniy-slovník-onlayn>.
3. Максименко С.Д. Педагогіка вищої медичної освіти: підручник / С.Д. Максименко, М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 288 с.
4. Полікарпова Ю.О. Дискусія як різновид інтерактивних технологій навчання іноземних мов в аграрному виші [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academia.edu/3428237/>
5. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: А. С. К., 2004. – 192 с.
6. Пометун О. І. Навчання в дії: навч.-методичний посібник / О.І. Пометун, Т. Ремех, А. Панченков. – К.: Видавництво АПН, 2003. – С.12.
7. Психологія і педагогіка. Особливості проведення навчальних дискусій: навч.-метод. посібник; за ред. О.І. Кадикало. – Львів: ЛІБС УБС НБУ, 2013. – 20 с.
8. Чернишова Л. Навчальна дискусія – один із прийомів формування навичок непередготовленого зв'язного мовлення / Л. Чернишова // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2007. – Вип.2. – С. 279-283.
9. Шкільняк Л.І. Дискусія як метод інтерактивного навчання у вищій медичній школі / Л. І. Шкільняк // Вісник Вінницького національного медичного університету. – 2015. – № 1. – Т. 19. – С. 189-192.
10. Brenster E. Vocationally Oriented Language Learning: problems, possibilities, perspectives. – Wien: Braumieler, 1995. – 218 p.
11. Matys M. Debates as means of interactive learning // Enhancing knowledge to foster success in research: materials of the conference. – Simferopol, 2007. – P. 29-30.

References

1. Andronik N. P. Linhvodydaktychni ta komunikatyvni osoblyvosti dyskusii na pochatkovomu stupeni navchannia u vyshchii movnii shkoli / N.P. Andronik // Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni T.H. Shevchenka. Vypusk 48. Serii: pedahohichni nauky: zbirnyk. – Chernihiv: ChDPU, 2007. – № 48. – S. 13–18.
2. Honcharenko S. Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://hum.edu-lib.com/szbrannoegoncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogichniy-slovník-onlayn>.
3. Maksymenko S.D. Pedahohika vyshchoi medychnoi osvity: pidruchnyk / S.D. Maksymenko, M.M. Filonenko. – K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2014. – 288 s.
4. Polikarpova Yu.O. Dyskusiiia yak riznovyd interaktyvnykh tekhnolohii navchannia inozemnykh mov v ahrarnomu vyshi [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.academia.edu/3428237/>
5. Pometun O. I. Interaktyvni tekhnolohii navchannia: teoriia, praktyka, dosvid / O. I. Pometun, L. V. Pyrozhenko. – K.: A. S. K., 2004. – 192 s.
6. Pometun O. I. Navchannia v dii: navch.-metodychnyi posibnyk / O.I. Pometun, T. Remekh, A. Panchenkov. – K.: Vydavnytstvo APN, 2003. – S.12.
7. Psykholohiia i pedahohika. Osoblyvosti provedennia navchalnykh dyskusii: navch.-metod. posibnyk; za red. O.I. Kadykalo. – Lviv: LIBS UBS NBU, 2013. – 20 s.
8. Chernyshova L. Navchalna dyskusiiia – odyz iz pryiomiv formuvannia navychok nepidhotovlenoho zviaznoho movlennia / L. Chernyshova // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi. – 2007. – Vyp.2. – S. 279-283.
9. Shkilniak L.I. Dyskusiiia yak metod interaktyvnoho navchannia u vyshchii medychnii shkoli / L. I. Shkilniak // Visnyk Vinnytskoho natsionalnoho medychnoho universytetu. – 2015. – № 1. – T. 19. – S. 189-192.
10. Brenster E. Vocationally Oriented Language Learning: problems, possibilities, perspectives. – Wien: Braumieler, 1995. – 218 p.
11. Matys M. Debates as means of interactive learning // Enhancing knowledge to foster success in research: materials of the conference. – Simferopol, 2007. – P. 29-30.